

**Міністерство освіти і науки
Херсонський державний університет**

кафедра фінансів, обліку та підприємництва

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

для проведення семінарських (практичних) занять з навчальної дисципліни

“ФІНАНСИ ”

для студентів ступеня вищої освіти «бакалавр»

денної (заочної) форми навчання

спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Херсон 2019

Методичні рекомендації для проведення семінарських (практичних) занять з навчальної дисципліни “Фінанси” для студентів ступеня вищої освіти «бакалавр» денної (заочної) форми навчання для спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Укладачі: к.е. н. доц. Ковальов В.В.
к.е. н. доц. Федорчук О.М.

Рецензенти: Танклевська Н.С. - завідувач кафедри економіки та фінансів
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний
університет», доктор економічних наук, професор
Ушкаренко Ю.В. - завідувач кафедри економіки та міжнародних
економічних відносин Херсонського державного
університету, доктор економічних наук, професор

Рекомендовано вченою радою Херсонського державного університету (протокол № 12 від 24 червня 2019 р.) в якості методичних рекомендацій для проведення семінарських (практичних) занять студентів спеціальності 051 Економіка (Економіка підприємства) факультету економіки і менеджменту денної (заочної) форми навчання

ВСТУП

Метою викладання навчальної дисципліни «Фінанси» вивчення сукупності фінансових відносин, які виражають розподіл і перерозподіл вартості валового внутрішнього продукту на макро- і мікрорівнях.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вивчення теоретичних основ функціонування фінансів в умовах ринку, принципів і конкретних форм організації фінансових відносин у різних сферах життєдіяльності суспільства, теоретичне обґрунтування практики функціонування фінансового механізму у процесі формування та використання централізованих і децентралізованих фондів фінансових ресурсів суспільного призначення.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Фінанси» дати правильне розуміння закономірностей у сфері фінансових відносин держави, суб'єктів підприємницької діяльності та населення і розкрити шляхи використання цих закономірностей у практиці фінансової роботи; показати можливі напрями впливу фінансів на суспільний прогрес і роль фінансів в економічній перебудові суспільства на шляху розвитку ринкових відносин; визначити сукупність заходів, що забезпечують використання фінансів як одного з дійових важелів економічної політики держави.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів загальних та фахових **компетентностей**:

- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення;
- здатність проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, стану функціональних підсистем підприємств, організацій та установ;
- здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах у межах спеціальності;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів;
- здатність до застосування загальнонаукових та фундаментальних знань, розуміння професійної діяльності;
- здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність використовувати економічні закони і категорії розвитку фінансів;
- здатність розуміння генезису та закономірностей економічної системи;
- здатність до пошуку та використання інформації для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів.

Програмні результати навчання:

- знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки;
- пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки;
- ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники;

- уміння використовувати економічні закони та категорії;
- уміння застосовувати нормативно-правову базу;
- уміння застосовувати закономірності економічної системи.

Методичні вказівки складено у відповідності з робочою програмою курсу по даній дисципліні і вони необхідні для систематизації методичних прийомів проведення семінарських занять.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 СУТНІСТЬ ФІНАНСІВ ТА БЮДЖЕТНИЙ УСТРІЙ

Тема 1. Необхідність і суть фінансів.

1. Етапи розвитку людського суспільства та вдосконалення виробничих відносин.
2. Товарно-грошові відносини і виникнення держави як основи фінансів.
3. Фінанси як економічна категорія.
4. Взаємозв'язок фінансів і ціни, фінансів і кредиту, фінансів і заробітної плати.
5. Фінанси і гроші.
6. Функції фінансів.
7. Фінансові методи регулювання економічних і соціальних процесів в державі.

Теми рефератів

1. Значення і роль державних фінансів.
2. Товарно-грошові відносини та їх вплив на фінанси.
3. Місце фінансів у розвитку економіки держави.

Завдання для перевірки знань

Питання для обговорення

1. Предмет і метод науки про державні фінанси.
2. Характерні ознаки фінансів та фінансових відносин.
3. Сутність фінансів як історичної та економічної категорії.
4. Специфічні ознаки фінансів і їх взаємозв'язок з іншими вартісними економічними категоріями (грошима, ціною, кредитом, заробітною платою).
5. Функції фінансів.
6. Фінансові категорії.

Тестові завдання

Тест 1. Що становить предмет фінансової науки –

а) розподільні відносини, які виникають у відтворювальному циклі на стадії розподілу, безпосередньо пов'язані з розподілом і перерозподілом валового внутрішнього продукту та за допомогою розподілу впливають на всі інші стадії відтворювального циклу;

б) сукупність фінансових відносин, що виникають на різних етапах розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту, різних рівнях економічної системи, між різними суб'єктами відносин та економічною основою яких є рух вартості у її грошовій формі;

в) формування і використання централізованих і децентралізованих грошових коштів усіх суб'єктів для забезпечення відповідного рівня соціально-економічного розвитку суспільства та задоволення економічних інтересів членів суспільства;

г) немає правильної відповіді.

Тест 2. Як характеризується сутність фінансів за «явищем» -

а) відображають сукупність економічних відносин, пов'язану із розподілом та перерозподілом ВВП, а в окремих випадках й національного багатства країни з метою формування фінансових ресурсів та створення фондів грошових коштів і

їхнього використання для забезпечення соціально-економічного розвитку суспільства;

б) об'єктивна економічна категорія за умови прийняття законодавчих та нормативних актів набувають матеріального вираження у русі розподіленої вартості як за допомогою конкретних видів доходів, надходжень, нагромаджень, відрахувань, видатків, витрат тощо, так і за допомогою руху фінансових ресурсів у загальному;

в) відображають кінцеву мету розподільних і перерозподільних процесів – формування і використання фондів грошових коштів;

г) немає правильної відповіді.

Тест 3. Як характеризується сутність фінансів за «формою» -

а) відображають сукупність економічних відносин, пов'язану із розподілом та перерозподілом ВВП, а в окремих випадках й національного багатства країни з метою формування фінансових ресурсів та створення фондів грошових коштів і їхнього використання для забезпечення соціально-економічного розвитку суспільства;

б) об'єктивна економічна категорія за умови прийняття законодавчих та нормативних актів набувають матеріального вираження у русі розподіленої вартості як за допомогою конкретних видів доходів, надходжень, нагромаджень, відрахувань, видатків, витрат тощо, так і за допомогою руху фінансових ресурсів у загальному;

в) відображають кінцеву мету розподільних і перерозподільних процесів – формування і використання фондів грошових коштів;

г) немає правильної відповіді.

Тест 4. Які з перерахованих фондів належать до централізованих грошових фондів –

а) державний бюджет;

б) оборотні фонди;

в) пенсійний фонд;

г) фонди соціально-культурного призначення.

Тест 5. Які з перерахованих фондів належать до децентралізованих грошових фондів –

а) державний бюджет;

б) оборотні фонди;

в) пенсійний фонд;

г) фонди соціально-культурного призначення.

Тест 6. Як характеризується сутність фінансів за «змістом» -

а) відображають сукупність економічних відносин, пов'язану із розподілом та перерозподілом ВВП, а в окремих випадках й національного багатства країни з метою формування фінансових ресурсів та створення фондів грошових коштів і їхнього використання для забезпечення соціально-економічного розвитку суспільства;

б) об'єктивна економічна категорія за умови прийняття законодавчих та нормативних актів набувають матеріального вираження у русі розподіленої вартості як за допомогою конкретних видів доходів, надходжень, нагромаджень, відрахувань, видатків, витрат тощо, так і за допомогою руху фінансових ресурсів у загальному;

в) відображають кінцеву мету розподільних і перерозподільних процесів – формування і використання фондів грошових коштів;

г) немає правильної відповіді.

Тест 7. Валовий внутрішній продукт є –

а) об'єктом розподілу;

б) суб'єктом розподілу;

в) предметом розподілу;

г) немає правильної відповіді.

Тест 8. До суб'єктів розподілу відноситься –

- а) національне багатство;
- б) держава;
- в) фізичні особи;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 9. Сутність первинного розподілу полягає у -

- а) розподілі доданої вартості і формуванні первинних доходів суб'єктів, які беруть участь у створенні ВВП;
- б) створенні й використанні централізованих фондів;
- в) використанні загальнодержавних фондів на розвиток пріоритетних галузей економіки, соціально-культурні заходи, соціальний захист, оборону, управління тощо;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 10. За своєю «сутністю» фінанси –

- а) відображають сукупність економічних відносин, пов'язану із розподілом та перерозподілом ВВП, а в окремих випадках й національного багатства країни з метою формування фінансових ресурсів та створення фондів грошових коштів і їхнього використання для забезпечення соціально-економічного розвитку суспільства;
- б) об'єктивна економічна категорія за умови прийняття законодавчих та нормативних актів набувають матеріального вираження у русі розподіленої вартості як за допомогою конкретних видів доходів, надходжень, нагромаджень, відрахувань, видатків, витрат тощо, так і за допомогою руху фінансових ресурсів у загальному;
- в) відображають кінцеву мету розподільних і перерозподільних процесів – формування і використання фондів грошових коштів;
- г) немає правильної відповіді.

Список рекомендованої літератури

1. Базилевич В. Д. Державні фінанси : навч. посіб. / В. Д. Базилевич, Л. О. Баластрик. – 2-ге вид., доп. і перероб. — К. : Атіка, 2004. — 368 с.
2. Бедь В. В. Фінанси / навч.-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни / В. В. Бедь, Ю. М. Когут. – К. : МАУП, 2004. — 168 с.
3. Бечко П. К. Місцеві фінанси (Авторизований доступ) : навч. пос. / П. К. Бечко, О. В. Ролінський. — К. : ЦУЛ, 2007. — 192 с.
4. Благун І. Г. Фінанси : навч. посіб. / І. Г. Благун, Р. С. Сорока, І. В. Єлейко. – Львів : Магнолія 2006, 2007. – 314 с.
5. Василенко Л. І. Фінанси : навчальний посібник / Л. І. Василенко, А. В. Василенко. – К. : КНТЕУ, 2004. – 199 с.
6. Фінанси [Текст] : практикум / Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України”; [Л. О. Шкільник, Н. А. Дехтяр, О. В. Люта та ін.]. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2015. – 218 с.

Тема 2. Фінансова система

1. Фінансова система, її структура та особливості побудови в різні періоди розвитку суспільства і державних утворень.
2. Структура фінансової системи України.
3. Загальна характеристика складових фінансової системи України.
4. Правове забезпечення функціонування складових фінансової системи України та проблеми його вдосконалення.

Теми рефератів

1. Фінансова система держави.
2. Роль фінансової системи у забезпеченні фінансової стабільності.
3. Фінансовий механізм його складові елементи.

Завдання для перевірки знань

Питання для обговорення

1. Сутність фінансової системи і її внутрішня структура.
2. Призначення і специфічні ознаки сфер та ланок фінансової системи.
3. Сутність і роль фінансового механізму. Складові елементи фінансового механізму, їх характеристика.
4. Методи впливу фінансового механізму.
5. Управління фінансовою системою. Суб'єкти управління фінансами в Україні, їх функції.

Тестові завдання

Тест 1. До сфер фінансової системи відносять -

- а) фінанси домашніх господарств;
- б) державний кредит;
- в) фінанси держави;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 2. До ланок фінансової системи України відносять -

- а) фінансовий ринок ;
- б) кредитний ринок;
- в) валютний ринок;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 3. Фінансова система – це

- а) розподіл мобілізованих ресурсів за різними напрямками з метою забезпечення певної діяльності;
- б) сукупність фінансових операцій, які проводяться суб'єктами фінансової діяльності з використанням певного фінансово-кредитного механізму;
- в) сукупність способів, форм та інструментів, які прийняті до використання в процесі проведення фінансових операцій;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 4. До державних фінансів належать:

- а) державний бюджет, державні цільові фонди, державний кредит, державні підприємства і установи, спільні підприємства;
- б) індивідуальні підприємства, приватні підприємства, колективні підприємства спільні підприємства;
- в) домогосподарств, суб'єктів підприємницької діяльності, спільні підприємства;
- г) юридичні особи, фізичні особи, резиденти, нерезиденти;
- д) немає правильної відповіді.

Тест 5. Фінансовий апарат – це

- а) сукупність фінансових установ, на які покладено управління фінансовою системою держави;
- б) сукупність фінансових органів та інституцій, діяльність яких направлена

на управління фінансами;

в) сукупність способів, форм та інструментів, які прийняті до використання в процесі проведення фінансових операцій;

г) сукупність фінансових операцій, які проводяться суб'єктами фінансової діяльності з використанням певного фінансово-кредитного механізму;

д) немає правильної відповіді.

Тест 6. Організаційна структура фінансової системи – це

а) сукупність фінансових установ, на які покладено управління фінансовою системою держави;

б) сукупність фінансових органів та інституцій, діяльність яких направлена на управління фінансами;

в) сукупність способів, форм та інструментів, які прийняті до використання в процесі проведення фінансових операцій;

г) сукупність фінансових операцій, які проводяться суб'єктами фінансової діяльності з використанням певного фінансово-кредитного механізму;

д) немає правильної відповіді.

Тест 7. На скільки блоків поділяється внутрішня структура фінансової системи -

а) 3;

б) 4;

в) 5;

г) 6;

д) немає правильної відповіді.

Тест 8. Скільки ланок входить до фінансової системи

а) 3;

б) 4;

в) 5;

г) 6;

д) немає правильної відповіді.

Тест 9. Яким фінансовим інститутом здійснюється оперативне управління фінансами -

а) Міністерством фінансів;

б) Рахунковою палатою Верховної Ради України;

в) Національним банком України;

г) немає правильної відповіді.

Тест 10. Які з перерахованих фінансових ресурсів відносяться до децентралізованих –

а) перебувають у розпорядженні органів державного управління;

б) ресурси суб'єктів господарювання, установ, організацій, населення;

в) акумулюються у цільових грошових фондах;

г) немає правильної відповіді.

Список рекомендованої літератури

1. Вдовенко Л. О. Фінанси : навч. посіб. / Л. О. Вдовенко, Н. М. Сушко, Н. Д. Фаюра. – К. : ЦУЛ, 2010. – 152 с.

2. Кудряшов В. П. Фінанси : навч. посіб. / В. П. Кудряшов. – Херсон : Олді-плюс, 2006. – 352 с.

3. Луніна І. О. Державні фінанси та реформування міжбюджетних відносин / І. О. Луніна. – К. : НАН Укр., Наукова думка, 2006. – 432 с.

4. Місцеві фінанси : підручник / за ред. О. П. Кириленко. – К.: Знання, 2006. – 677 с.
5. Романенко, О. Р. Фінанси : підручник / О. Р. Романенко. – 4-ге вид., стереотип. – К. : ЦУЛ, 2009. – 312 с.
6. Стеців Л. П. Фінанси : навч. посіб. / Л. П. Стеців, О. І. Копилюк. – К.: Знання, 2007. – 235 с.
7. Фінанси [Текст] : практикум / Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України” ; [Л. О. Школьник, Н. А. Дехтяр, О. В. Люта та ін.]. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2015. – 218 с.

Тема 3. Фінанси як наука

1. Виникнення і етапи розвитку фінансової науки.
2. Методи вивчення і дослідження.
3. Взаємозв'язок фінансової науки з іншими галузями знань.
4. Категорії і закони фінансової науки як форма наукового пізнання сутності фінансових відносин.

Теми рефератів

1. Виникнення і розвиток фінансів.
2. Характеристика функцій фінансової теорії.
3. Розвиток фінансової науки у XV-XIX ст.
4. Сучасна світова фінансова наука XX ст.

Завдання для перевірки знань

Питання для обговорення

1. Генезис категорії фінансів.
2. Головні історичні передумови формування фінансів.
3. Фактори, які зумовили формування категорії «фінансів».
4. Причини, які зумовили відмінність фінансів різних суспільно-економічних формацій.
5. Етапи еволюції фінансів.
6. Еволюція фінансів України.

Тестові завдання

Тест 1. Яку стадію суспільного виробництва вирощають фінанси -

- а) розподіл;
- б) обмін;
- в) споживання;
- г) немає правильної відповіді

Тест 2. Які економічні категорії крім фінансів використовуються у розподілі валового внутрішнього продукту:

- а) ціна;
- б) обсяг виробництва;
- в) кредит;
- г) немає правильної відповіді

Тест 3. Хто з перерахованих вчених безпосередньо ввів у обіг термін «фінанси» -

- а) А. Сміт;
- б) Жан Боден;
- в) Д.Кене;
- г) немає правильної відповіді

Тест 4. Фінансова наука це

- а) суспільно-економічна наука, що вивчає сукупність фінансових явищ, пов'язаних з розподілом і перерозподілом ВВП;
- б) пізнання дії об'єктивних економічних законів і закономірностей розвитку суспільства у сфері фінансів, передання результатів наукових досліджень для практичної реалізації;
- в) спеціалізована галузь наукових знань, наукова діяльність, спрямована на вивчення фінансів у теоретичному і практичному аспектах, а також форм організації і функціонування їхніх окремих інститутів;
- г) немає правильної відповіді

Тест 5. Суб'єкт фінансової науки -

- а) вчені, наукові працівники, науково-педагогічні працівники, наукові установи, наукові організації, вищі навчальні заклади III—IV рівнів акредитації, громадські організації у сфері фінансової наукової діяльності;
- б) суспільство;
- в) теоретичне відтворення об'єктивної фінансової дійсності, тих суттєвих зв'язків та відношень, які підлягають безпосередньому вивченню у процесі фінансового наукового дослідження і є головними, визначальними для конкретного дослідження;
- г) немає правильної відповіді

Тест 6. Фінансова думка -

- а) впорядкований процес одержання знань, їхньої організації та систематизації у світлі певної парадигми, а також сума знань про явища міжнародних, державних та приватних фінансів і достовірно встановлені закономірності їх функціонування;
- б) інтелектуальний процес у будь-якій стадії пізнання фінансових явищ та з будь-яким результатом - від гіпотези до достовірного знання;
- в) певний спосіб розуміння, тлумачення, інтерпретації фінансових положень, ідей, явищ, процесів, головний погляд на них, сукупність ідей їх системного висвітлення;
- г) немає правильної відповіді

Тест 7. Фінансова доктрина -

- а) систематизоване вчення про фінанси, як цілісна концепція, сукупність принципів;
- б) певний спосіб розуміння, тлумачення, інтерпретації фінансових положень, ідей, явищ, процесів, головний погляд на них, сукупність ідей їх системного висвітлення;
- в) впорядкований процес одержання знань, їхньої організації та систематизації у світлі певної парадигми, а також сума знань про явища міжнародних, державних та приватних фінансів і достовірно встановлені закономірності їх функціонування;
- г) немає правильної відповіді

Тест 8. Якому етапу еволюційного розвитку фінансів притаманна наступна характеристика «формування розгалуженої структури фінансової системи; поява нових сфер і ланок фінансової системи; високий регулювальний вплив на економіку; високий рівень перерозподілу національного доходу через фінансову систему» -

- а) нерозвинена форма фінансів;
- б) розвиток державності;
- в) універсальність фінансових відносин;
- г) немає правильної відповіді

Тест 9. Об'єкт фінансової науки -

а) вчені, наукові працівники, науково-педагогічні працівники, наукові установи, наукові організації, вищі навчальні заклади III—IV рівнів акредитації, громадські організації у сфері фінансової наукової діяльності;

б) суспільство;

в) теоретичне відтворення об'єктивної фінансової дійсності, тих суттєвих зв'язків та відношень, які підлягають безпосередньому вивченню у процесі фінансового наукового дослідження і є головними, визначальними для конкретного дослідження;

г) немає правильної відповіді

Тест 10. Якому етапу еволюційного розвитку фінансів притаманна наступна характеристика «створення різних загальнодержавних фондів грошових коштів; поява нових джерел доходів держави; система грошових відносин пов'язана з формуванням і використанням цих фондів; використання коштів на виробничі цілі; розвиваються державні фінанси, державний кредит, страхування, оподаткування; законодавче оформлення бюджетних відносин, поява фінансового та бюджетного права»

- а) нерозвинена форма фінансів;
- б) розвиток державності;
- в) універсальність фінансових відносин;
- г) немає правильної відповіді

Список рекомендованої літератури

1. Романенко, О. Р. Фінанси : підручник / О. Р. Романенко. – 4-те вид., стереотип. – К. : ЦУЛ, 2009. – 312 с.
2. Стеців Л. П. Фінанси : навч. посіб. / Л. П. Стеців, О. І. Копилук. – К. : Знання, 2007. – 235 с.
3. Фінанси : підручник / за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. – К. : Знання, 2008. – 611 с.
4. Фінанси. Грошовий обіг. Кредит : навч. Посіб. / Л. О. Дробозіна, Л. П. Окунева, Л. Л. Андросова за ред. Л. О. Дробозіної. – Рівне : Вертекс, 2007. – 352 с.
5. Фінанси: курс для фінансистів : навч. посіб. / за ред. В. І. Оспіщева. – К. : Знання, 2008. – 567 с.
6. Фінанси [Текст] : практикум / Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України” ; [Л. О. Шкільник, Н. А. Дехтяр, О. В. Люта та ін.]. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2015. – 218 с.

Тема 4. Фінансова політика.

1. Поняття фінансової політики, її зміст та основні принципи.
2. Фінансова політика держави – складова частина економічної політики держави.
3. Методи впливу фінансової політики на досягнення стабілізації та економічного зростання в державі.
4. Стратегія і тактика фінансової політики України на сучасному етапі.

Теми рефератів

1. Американська модель ринкової економіки.
2. Західноєвропейська модель ринкової економіки.
3. Скандинавська модель ринкової економіки.
4. Види та типи фінансової політики держави.

Завдання для перевірки знань

Питання для обговорення

1. Сутність фінансової політики держави як складової економічної і соціальної політики держави.
2. Сутність бюджетної політики та грошово-кредитної політики.
3. Сутність міжнародної фінансової, митної та валютної політики.

Тестові завдання

Тест 1. Головною метою фінансової політики є –

- а) опрацювання досконалого механізму регулювання та стимулювання економічно-соціальних процесів у державі за допомогою фінансових інструментів;
- б) створення раціональної системи управління фінансовими ресурсами, спрямованої на забезпечення стратегічних і тактичних завдань діяльності;
- в) рішення великомасштабних завдань, визначених економічною і соціальною стратегією, і стосується важливих великих змін фінансового механізму, пропорцій розподілу фінансових ресурсів;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 2. Фінансова політика – це

- а) цілеспрямована діяльність держави та інших суб'єктів господарювання у сфері формування, розподілу та використання фінансових ресурсів задля досягнення поставленої мети;
- б) підвищення рівня суспільного добробуту шляхом оптимального розподілу ВВП між галузями національної економіки, соціальними групами населення та окремими територіями;
- в) мобілізація й використання фінансових ресурсів на забезпечення соціальних гарантій населення, розмір яких визначає розміри перерозподілу валового внутрішнього продукту через державний бюджет;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 3. Фінансова тактика –

- а) опрацювання досконалого механізму регулювання та стимулювання економічно-соціальних процесів у державі за допомогою фінансових інструментів;
- б) мобілізація й використання фінансових ресурсів на забезпечення соціальних гарантій населення, розмір яких визначає розміри перерозподілу валового внутрішнього продукту через державний бюджет;
- в) спрямована на вирішення завдань конкретного етапу розвитку суспільства

шляхом зміни способів організації фінансових відносин, перегрупування фінансових ресурсів;

г) немає правильної відповіді.

Тест 4. На спрямована фінансова політика «жорсткої регламентації» -

а) на законодавство і охоплює обмежену частину фінансових відносин;

б) на регулювання державою фінансових відносин;

в) на формування максимальної зацікавленості суб'єктів підприємницької діяльності;

г) немає правильної відповіді.

Тест 5. На що направлена фінансова політика «стабілізації» -

а) на підтримку макроекономічної рівноваги;

б) на досягнення необхідного для країни рівня щорічного збільшення об'ємів

ВВП;

в) на недопущення виснаження економіки в результаті надмірних темпів економічного зростання;

г) немає правильної відповіді.

Тест 6. Як класифікуються фінансові ресурси «за формою»

а) централізовані та децентралізовані;

б) власні, залучені, позичені;

в) фондові, не фондові;

г) немає правильної відповіді.

Тест 7. Економічна сутність залучених фінансових ресурсів –

а) залучаються на відповідні цілі, мають безповоротний характер;

б) отримані в результаті діяльності суб'єкта;

в) залучаються на умовах поворотності та платності;

г) немає правильної відповіді.

Тест 8. Фінансове право -

а) система усіх підпорядкованих відповідним чином нормативно-правових актів, що регулюють фінансові відносини в державі;

б) сукупність правових норм, що регулюють економічні відносини у сфері мобілізації, розподілу та використання централізованих і децентралізованих фондів грошових коштів держави й органів місцевого самоврядування, необхідних для їх безперервного функціонування;

в) немає правильної відповіді.

Тест 9. На якому рівні розглядають фінансову політику держави –

а) макрорівень;

б) мікрорівень;

в) міжнародний рівень;

г) немає правильної відповіді.

Тест 10. На що спрямована фінансова політика «політика помірної регламентації» -

а) на законодавство і охоплює обмежену частину фінансових відносин;

б) на регулювання державою фінансових відносин;

в) на формування максимальної зацікавленості суб'єктів підприємницької діяльності;

г) немає правильної відповіді.

Список рекомендованої літератури

1. Бечко П. К. Місцеві фінанси: навч. пос. / П. К. Бечко, О. В. Ролінський. — К. : ЦУЛ, 2007. — 192 с.
2. Благун І. Г. Фінанси : навч. посіб. / І. Г. Благун, Р. С. Сорока, І. В. Єлейко. — Львів : Магнолія 2006, 2007. — 314 с.
3. Василенко Л. І. Фінанси : навчальний посібник / Л. І. Василенко, А. В. Василенко. — К. : КНТЕУ, 2004. — 199 с.
4. Василик О. Д. Бюджетна система України: підручник / О. Д. Василик, К. В. Павлюк. — К., ЦНЛ, 2004. — 544 с.
5. Вдовенко Л. О. Фінанси : навч. посіб. / Л. О. Вдовенко, Н. М. Сушко, Н. Д. Фаюра. — К. : ЦУЛ, 2010. — 152 с.
6. Фінанси [Текст] : практикум / Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України” ; [Л. О. Школьник, Н. А. Дехтяр, О. В. Люта та ін.]. — Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2015. — 218 с.

Тема 5. Бюджет і бюджетна система

1. Бюджетний устрій та бюджетна система України: принципи побудови та складові.
2. Суть державного бюджету як економічної категорії, його функції та зв'язок з усіма ланками фінансової системи.
3. Бюджетні відносини, їх місце і роль в системі фінансових відносин.
4. Склад, структура, динаміка доходів і видатків Державного бюджету України.
5. Бюджетний механізм.
6. Бюджетний процес.
7. Бюджетна класифікація: принципи побудови та шляхи вдосконалення.
8. Дефіцит бюджету: причини виникнення та граничний розмір.
9. Методи управління бюджетним дефіцитом в Україні. Можливості використання бюджетної практики розвинутих зарубіжних країн.

Теми рефератів

1. Бюджетний механізм.
2. Принципи побудови бюджетної системи України.
3. Бюджетна політика держави.

Завдання для перевірки знань

Питання для обговорення

1. Бюджет як економічна і правова категорія, його функції і призначення.
2. Бюджетний механізм регулювання економічних і соціальних процесів у державі.
3. Бюджетна система країни: поняття і принципи побудови.
4. Бюджетний устрій і бюджетна системи України.
5. Завдання бюджетного процесу та його учасники.
6. Принципи організації бюджетного процесу в Україні.
7. Характеристика складових етапів бюджетного процесу.

Тестові завдання

Тест 1. Бюджет як економічна категорія - це:

а) план утворення і використання фінансових ресурсів для забезпечення функцій, які здійснюються органами державної влади України, органами влади Автономної Республіки Крим та місцевими органами самоврядування;

б) загальнодержавний фонд коштів, з якого органи державної влади отримують кошти для матеріального опосередкування свого функціонування;

в) відносини щодо формування на загальнодержавному і регіональному рівнях централізованих фондів, призначених для реалізації функцій держави;

г) загальне можливе обчислення майбутніх видатків та очікуваних для покриття їх доходів держави з підведеним балансом для певного майбутнього періоду часу.

Тест 2. Період дії бюджету (бюджетний період) в Україні встановлено на строк:

а) з 1 квітня по 31 березня;

б) з 1 липня по 30 червня;

в) з 1 січня по 31 грудня;

г) з 1 вересня по 31 серпня.

Тест 3. Бюджет як фінансовий план - це:

а) встановлений нормами закону, прийнятого Верховною Радою, або рішеннями місцевих Рад, план формування і використання централізованого фонду коштів, необхідного для здійснення їх завдань і функцій держави в цілому та органів місцевого самоврядування;

б) розпис доходів і видатків держави, який затверджується органами законодавчої і представницької влади у вигляді закону;

в) план формування централізованого фонду коштів та його використання, що відображає економічну, соціальну, оборонну та міжнародну політику держави.

г) немає правильної відповіді.

Тест 4. Які показники характеризують стан бюджету як фінансового плану?

а) профіцит, баланс, надлишок, дефіцит;

б) бюджетний дефіцит, баланс бюджету, профіцит, надлишок;

в) бюджетна рівновага, дефіцит, надлишок;

г) рівновага доходів і видатків бюджету, бюджетний дефіцит, бюджетний надлишок;

д) баланс бюджету, бюджетний дефіцит, надлишок.

Тест 5. Як розрізняється бюджетний дефіцит відповідно до форм прояву?

а) активний, пасивний;

б) вимушений, свідомий;

в) відкритий, прихований;

г) негативний, позитивний.

Тест 6. Модель, при якій в бюджеті централізується 50-60% ВВП:

а) американська;

б) західноєвропейська;

в) скандинавська;

г) немає правильної відповіді.

Тест 7. Скільки існує варіантів виокремлення видів бюджетів:

- а) 2;
- б) 3;
- в) 4;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 8. Принцип відомчої підпорядкованості означає -

- а) що кожний бюджет, який створюється в країні, є відносно відокремленим і формується незалежно від інших бюджетів;
- б) фінансування здійснюється з бюджету тієї адміністративної одиниці, на території якої знаходиться суб'єкт фінансування;
- в) суб'єкт бюджетного фінансування отримує кошти з того бюджету, який відповідає рівню органу управління цим суб'єктом;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 9. Субсидіювання – це

- а) передача коштів з бюджету вищого рівня до бюджету нижчого рівня з метою надання фінансової допомоги;
- б) передача коштів бюджетного надлишку з бюджетів нижчого рівня до бюджету вищого рівня;
- в) надання коштів з бюджетів вищого рівня бюджетам нижчого рівня на покриття тимчасового касового розриву;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 10. Проектне фінансування – це

- а) виділення бюджетних асигнувань на підставі кошторису;
- б) фінансування з бюджету інвестиційних проектів;
- в) надання фінансової допомоги з бюджету суб'єктам підприємницької діяльності на поворотній основі;
- г) немає правильної відповіді.

Список рекомендованої літератури

1. Благун І. Г. Фінанси : навч. посіб. / І. Г. Благун, Р. С. Сорока, І. В. Єлейко. – Львів : Магнолія 2006, 2007. – 314 с.
2. Василенко Л. І. Фінанси : навчальний посібник / Л. І. Василенко, А. В. Василенко. – К. : КНТЕУ, 2004. – 199 с.
3. Василик О. Д. Бюджетна система України: підручник / О. Д. Василик, К. В. Павлюк. – К., ЦНЛ, 2004. – 544 с.
4. Вдовенко Л. О. Фінанси : навч. посіб. / Л. О. Вдовенко, Н. М. Сушко, Н. Д. Фаюра. – К. : ЦУЛ, 2010. – 152 с.
5. Кудряшов В. П. Фінанси : навч. посіб. / В. П. Кудряшов. – Херсон : Олді-плюс, 2006. – 352 с.
6. Луніна І. О. Державні фінанси та реформування міжбюджетних відносин / І. О. Луніна. – К. : НАН Укр., Наукова думка, 2006. – 432 с.
7. Фінанси [Текст] : практикум / Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України” ; [І. О. Школьник, Н. А. Дехтяр, О. В. Люта та ін.]. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2015. – 218 с.

Тема 6. Бюджетний дефіцит.

1. Поняття стану бюджетного фонду та дефіцити бюджету.
2. Соціально-економічні наслідки бюджетного дефіциту.

3. Джерела фінансування дефіциту бюджету та їх класифікація.

Теми рефератів

1. Класифікація бюджетного дефіциту.
2. Управління ліквідністю бюджету.
3. Підходи до збалансування державного бюджету.

Завдання для перевірки знань

Питання для обговорення

1. Бюджетний дефіцит: причини, види та шляхи оптимізації.
2. Поняття й причини виникнення бюджетного дефіциту.
3. Види бюджетного дефіциту.
4. Джерела фінансування дефіциту бюджету.
5. Методи розрахунку бюджетного дефіциту.
6. Шляхи подолання бюджетного дефіциту.
7. Проблеми скорочення і можливі джерела покриття бюджетного дефіциту.

Тестові завдання

Тест 1. Скільки існує концептуальних підходів для збалансування державного бюджету –

- а) 2;
- б) 3;
- в) 4;
- г) 5.

Тест 2. Плановий дефіцит –

- а) затверджений у законі про Державний бюджет України;
- б) обсяг дефіциту відповідно до річного звіту про виконання Державного бюджету України;
- в) різниця між зовнішніми видатками та надходженнями від зовнішніх джерел;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 3. Якщо бюджетний дефіцит офіційно затверджений у законі про Державний бюджет України, то він є -

- а) відкритим;
- б) прихованим;
- в) квазіфіскальним;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 4. Якщо держава здійснює фінансування державними підприємствами надлишкової зайнятості у державному секторі і виплата ними зарплати за ставками, вищими від ринкових, то це діяльність пов'язана з –

- а) відкритим дефіцитом;
- б) прихованим дефіцитом;
- в) квазіфіскальним дефіцитом;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 5. Фактичний дефіцит бюджету –

- а) це різниця між поточними видатками і поточними доходами держави;
- б) результат дії «вмонтованих» стабілізаторів;
- в) результат недонадходження доходів бюджету внаслідок циклічних

коливань в економіці;

г) немає правильної відповіді.

Тест 6. Первинний дефіцит –

а) різниця між фактичним і структурним дефіцитом;

б) різниця між величиною дефіциту бюджету і виплатою відсотків за борг;

в) дефіцит державного бюджету із врахуванням інфляційної частини відсоткових платежів з обслуговування державного боргу;

г) немає правильної відповіді.

Тест 7. Що таке ефект Олівера-Танзі -

а) свідоме затримання строків сплати податків та обов'язкових платежів до бюджетів;

б) дохід від друкування грошей, який виникає в умовах перевищення приросту грошової маси над приростом реального ВВП;

в) пов'язаний з додатковим залученням грошової маси для покриття державних видатків і супроводжуються емісією грошей;

г) немає правильної відповіді.

Тест 8. Продаж державних активів для покриття дефіциту характерний

для –

а) країн з розвинутою економікою;

б) адміністративно-командною економікою ;

в) перехідною економікою;

г) немає правильної відповіді.

Тест 9. За формою прояву бюджетний дефіцит класифікується, як

а) свідомий, вимушений, циклічний, структурний;

б) плановий, фактичний, прихований;

в) пасивний, активний;

г) немає правильної відповіді.

Тест 10. За причинами виникнення бюджетний дефіцит класифікується,

як

а) свідомий, вимушений, циклічний, структурний;

б) плановий, фактичний, прихований;

в) пасивний, активний;

г) немає правильної відповіді.

Список рекомендованої літератури

1. Василик О. Д. Бюджетна система України: підручник / О. Д. Василик, К. В. Павлюк. – К., ЦНЛ, 2004. – 544 с.

2. Вдовенко Л. О. Фінанси : навч. посіб. / Л. О. Вдовенко, Н. М. Сушко, Н. Д. Фаюра. – К. : ЦУЛ, 2010. – 152 с.

3. Кудряшов В. П. Фінанси : навч. посіб. / В. П. Кудряшов. – Херсон : Олді-плюс, 2006. – 352 с.

4. Луніна І. О. Державні фінанси та реформування міжбюджетних відносин / І. О. Луніна. – К. : НАН Укр., Наукова думка, 2006. – 432 с.

5. Місцеві фінанси : підручник / за ред. О. П. Кириленко. – К. : Знання, 2006. – 677 с.

6. Фінанси [Текст] : практикум / Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України” ; [І. О. Школьник, Н. А. Дехтяр, О. В. Люта та ін.]. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2015. – 218 с.

Тема 7. Державний кредит.

1. Економічна суть і роль державного кредиту.
2. Форми державного кредиту.
3. Державний борг: внутрішній та зовнішній борг, його границі та оптимальні розміри.
4. Обслуговування та управління зовнішнім та внутрішнім державним боргом.
5. Ринок державних цінних паперів в Україні.
6. Практика міждержавного кредитування. Сучасний досвід та можливості його впровадження в Україні.

Теми рефератів

1. Державні позики.
2. Сутність і види державного боргу.
3. Принципи та методи управління державним боргом.

Завдання для перевірки знань

Питання для обговорення

1. Форми державного кредиту.
2. Державний борг: внутрішній та зовнішній борг, його границі та оптимальні розміри.
3. Обслуговування та управління зовнішнім та внутрішнім державним боргом.
4. Ринок державних цінних паперів в Україні.

Тестові завдання

Тест 1. Яка країна вважається батьківщиною державного кредиту

- А) Німеччина ;
- Б) США;
- В) Англія;
- Г) немає правильної відповіді.

Тест 2. Як економічна категорія державний кредит –

- а) рух позичкового капіталу у результаті вторинного перерозподілу валового внутрішнього продукту;
- б) сукупність економічних відносин між державою в особі органів влади і управління, з одного боку, і резидентами та нерезидентами, з іншого, при яких держава традиційно виступає у ролі позичальника;
- в) вплив на величину централізованого грошового фонду – бюджету, гарантування погашення зобов'язань;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 3. У якій характеристиці сутності державного кредиту розглядається рух позичкового капіталу

- а) за економічним змістом;
- б) матеріально-речовим втіленням;
- в) формою прояву;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 4. За правовим оформленням державна позика класифікується -

- а) безоблігаційні; забезпечені випуском цінних паперів;

- б) державні; місцеві;
- в) ринкові; неринкові;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 5. За способом погашення державна позика класифікується -

- а) безоблігаційні; забезпечені випуском цінних паперів;
- б) ринкові; неринкові;
- в) ординарні; серійні;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 6. LIBOR –

- а) лондонська ставка пропозиції за міжбанківськими депозитами;
- б) сінгапурська ставка пропозиції за міжбанківськими депозитами;
- в) американська ставка пропозиції за міжбанківськими депозитами;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 7. «Праймрейт» –

- а) лондонська ставка пропозиції за міжбанківськими депозитами;
- б) сінгапурська ставка пропозиції за міжбанківськими депозитами;
- в) американська ставка пропозиції за міжбанківськими депозитами;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 8. До якої виду доходності державної позики додається «спред» -

- а) відсоткової позики;
- б) дисконтної позики;
- в) вигранної позики;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 9. Відповідно до мети випуску казначейські зобов'язання випускаються для –

- а) покриття бюджетного дефіциту, поповнення цільових фондів;
- б) покриття бюджетного дефіциту;
- в) на спеціальні цілі;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 10. За формою випуску казначейські зобов'язання бувають –

- а) безготівкові;
- б) готівкові;
- в) безготівкові та готівкові;
- г) немає правильної відповіді.

Список рекомендованої літератури

1. Базилевич В. Д. Державні фінанси : навч. посіб. / В. Д. Базилевич, Л. О. Баластрик. – 2-ге вид., доп. і перероб. — К. : Атіка, 2004. — 368 с.
2. Бедь В. В. Фінанси (Авторизований доступ) : навч.-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни / В. В. Бедь, Ю. М. Когут. – К. : МАУП, 2004. — 168 с.
3. Бечко П. К. Місцеві фінанси (Авторизований доступ) : навч. пос. / П. К. Бечко, О. В. Ролінський. — К. : ЦУЛ, 2007. — 192 с.
4. Благун І. Г. Фінанси : навч. посіб. / І. Г. Благун, Р. С. Сорока, І. В. Єлейко. – Львів : Магнолія 2006, 2007. – 314 с.
5. Василенко Л. І. Фінанси : навчальний посібник / Л. І. Василенко, А. В. Василенко. – К. : КНТЕУ, 2004. – 199 с.
6. Фінанси [Текст] : практикум / Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України” ; [Л. О.

Школьник, Н. А. Дехтяр, О. В. Люта та ін.]. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2015. – 218 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ

Тема 8. Фінанси господарських суб'єктів.

1. Зміст і економічне призначення фінансів підприємницьких структур.
2. Основні принципи організації фінансів підприємницьких структур.
3. Форми і методи фінансового планування на підприємстві.
4. Фінансові методи регулювання господарської діяльності підприємств і організацій.
5. Джерела розрахунків і платежів підприємства, фірми, корпорації.
6. Фінансові показники ефективності господарської діяльності та фінансового стану підприємства, фірми, корпорації.

Теми рефератів

1. Фінансові ресурси суб'єктів господарювання.
2. Господарські товариства в Україні.
3. Доходи та витрати бюджетних установ.
4. Організація фінансів підприємств.

Завдання для перевірки знань

Питання для обговорення

1. Сутність фінансів господарських суб'єктів.
2. Економічна характеристика складу і класифікації грошових надходжень підприємств, поділу їх на власний і залучений.
3. Принципи організації фінансової діяльності підприємств:
 - комерційних;
 - неприбуткових;
 - кошторисне фінансування.
4. Фінансові ресурси підприємства.
5. Класифікація доходів і видатків підприємства.
6. Особливості організації і функціонування фінансів господарських суб'єктів різних форм власності та видів діяльності.
7. Управління процесами формування і використання фінансових ресурсів господарських суб'єктів.

Тестові завдання

Тест 1. Фінансова робота підприємства складається з таких етапів:

- а) фінансового планування і прогнозування;
- б) оперативної фінансової роботи;
- в) аналізу фінансової діяльності і контролю за нею;
- г) пошук шляхів збільшення прибутку і підвищення рентабельності виробництва;
- д) немає правильної відповіді.

Тест 2. Державні дотації -

- а) надаються підприємствам державного сектора економіки на тимчасові потреби в разі фінансових ускладнень;
- б) виділення коштів у вигляді капітальних вкладень на розвиток виробництва в пріоритетних напрямках, які впливають на ефективність економіки країни загалом;

в) виділення коштів на відшкодування збитків підприємств, коли збитковість є наслідком ринкової кон'юнктури або політики держави;

г) немає правильної відповіді.

Тест 3. До основних завдань фінансової роботи належать:

а) оперативної фінансової роботи;

б) пошук шляхів збільшення прибутку і підвищення рентабельності виробництва;

в) мобілізація фінансових ресурсів у розмірі, необхідному для підтримки нормального виробничого процесу і розширення виробничих фондів в обсягах, встановлених планами;

г) своєчасне виконання зобов'язань перед ланками фінансово-кредитної системи;

д) немає правильної відповіді.

Тест 4. Об'єктами управління у сфері фінансів підприємств є:

а) фінансові відносини, що виникають між підприємствами і їх засновниками, державою, комерційними структурами, іншими підприємствами і фізичними особами;

б) фінансовий аналіз діяльності підприємства;

в) фінансові ресурси, джерела їх формування, склад і структура;

г) грошові фонди, їх формування і використання;

д) немає правильної відповіді.

Тест 5. Основними завданнями фінансової служби є:

а) доходи і нагромадження (прибуток), їх формування, розподіл і використання;

б) розробка і реалізація фінансових планів;

в) визначення потреби підприємства у фінансових ресурсах в обсягах, необхідних для виконання плану економічного і соціального розвитку;

г) мобілізація фінансових ресурсів у запланованих обсягах;

д) немає правильної відповіді.

Тест 6. Фінанси підприємств –

а) це економічні відносини, що пов'язані з рухом грошових потоків, формуванням, розподілом і використанням доходів і грошових фондів суб'єктів господарювання в процесі відтворення;

б) є економічні відносини, пов'язані з рухом коштів, формуванням та використанням грошових фондів;

в) є закономірності відтворювального процесу та грошові відносини, що виникають між учасниками суспільного виробництва на всіх стадіях процесу відтворення, на всіх рівнях господарювання, у всіх сферах суспільної діяльності;

г) це процес утворення грошових фондів для фінансового забезпечення операційної та інвестиційної діяльності, виконання фінансових зобов'язань перед державою та іншими суб'єктами господарювання;

д) немає правильної відповіді.

Тест 7. Об'єктом фінансів підприємств -

а) є економічні відносини, пов'язані з рухом коштів, формуванням та використанням грошових фондів;

б) підприємства та організації, банківські установи та страхові компанії, позабюджетні фонди, інвестиційні фонди, аудиторські організації, інші суб'єкти господарювання, які є юридичними особами;

в) рух грошових коштів, які набувають специфічної форми фінансових

ресурсів, що формуються в суб'єктів господарювання та в держави;

г) немає правильної відповіді.

Тест 8. Що є матеріальною базою фінансів підприємств -

а) процес розподілу доходів і накопичень;

б) виробництво;

в) фонди грошових коштів;

г) немає правильної відповіді.

Тест 9. Що є матеріальним змістом фінансів підприємств -

а) процес розподілу доходів і накопичень;

б) виробництво;

в) фонди грошових коштів;

г) немає правильної відповіді.

Тест 10. До власних фінансових ресурсів відносять -

а) амортизаційні відрахування;

б) вільні кошти резервів;

в) аванси замовників;

г) немає правильної відповіді.

Список рекомендованої літератури

1. Вдовенко Л. О. Фінанси : навч. посіб. / Л. О. Вдовенко, Н. М. Сушко, Н. Д. Фаюра. – К. : ЦУЛ, 2010. – 152 с.
2. Кудряшов В. П. Фінанси : навч. посіб. / В. П. Кудряшов. – Херсон : Олді-плюс, 2006. – 352 с.
3. Луніна І. О. Державні фінанси та реформування міжбюджетних відносин / І. О. Луніна. – К. : НАН Укр., Наукова думка, 2006. – 432 с.
4. Місцеві фінанси : підручник / за ред. О. П. Кириленко. – К. : Знання, 2006. – 677 с.
5. Романенко, О. Р. Фінанси : підручник / О. Р. Романенко. – 4-те вид., стереотип. – К. : ЦУЛ, 2009. – 312 с.
6. Стеців Л. П. Фінанси : навч. посіб. / Л. П. Стеців, О. І. Копилук. – К. : Знання, 2007. – 235 с.
7. Фінанси [Текст] : практикум / Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України” ; [І. О. Шкільник, Н. А. Дехтяр, О. В. Люта та ін.]. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2015. – 218 с.

Тема 9. Фінансовий ринок.

1. Призначення і роль фінансового ринку в економіці держави.
2. Структура фінансового ринку.
3. Характеристика основних інструментів фінансового ринку та видів фінансових активів, в які вони обертаються.
4. Класифікація основних типів операцій сучасного фінансового ринку.
5. Особливості здійснення касових та строкових операцій фінансового ринку в умовах України.
6. Характеристика учасників фінансового ринку.
7. Правове державне регулювання фінансового ринку.

Теми рефератів

1. Ринок фінансових послуг.

2. Ринок фінансових інструментів.
3. Валютний ринок.

Завдання для перевірки знань

Питання для обговорення

1. Призначення фінансового ринку й економічні передумови його функціонування.
2. Суб'єкти фінансового ринку.
3. Структура фінансового ринку:
 - а) ринок грошей;
 - б) ринок кредитних ресурсів;
 - в) ринок цінних паперів;
 - г) ринок фінансових послуг.
4. Характеристика інструментів фінансового ринку.
5. Фондова біржа та її функції.
6. Формування і розвиток фінансового ринку в Україні.

Тестові завдання

Тест 1. Який ринок є джерелом довгострокових інвестицій –

- а) грошовий ринок;
- б) ринок капіталів;
- в) кредитний ринок;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 2. На якому ринку мобілізуються фінансові ресурси

- а) на первинному ринку;
- б) на біржовому ринку;
- в) на позабіржовому ринку;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 3. Головною функцією фінансового ринку є

- а) формування попиту і пропозиції на середньо- та довгостроковий позиковий капітал;
- б) встановлення правових й економічних взаємовідносин між продавцями і покупцями фінансових активів;
- в) трансформація вільних коштів у позиковий капітал;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 4. «Стандарт» в цінних паперах це –

- а) підтвердження того, що цінний папір може обертатися на ринку;
- б) напис емітента, сума, дохід, інформація про емітента;
- в) свідчення того, що цінний папір може бути в будь-який момент реалізований без великих втрат;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 5. Акція є інструментом якого ринку –

- а) ринку інструментів позики;
- б) ринку інструментів власності;
- в) кредитного ринку;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 6. Облігація є інструментом якого ринку –

- а) ринку інструментів позики;

- б) ринку інструментів власності;
- в) грошового ринку;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 7. Що входить у валютний механізм –

- а) щоденні зв'язки;
- б) правові норми й інститути;
- в) штрафні санкції;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 8. Девальвація стимулює –

- а) експорт;
- б) імпорт;
- в) інвестиції;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 9. Зростання курсу національної грошової одиниці призводить –

- а) здешевлення імпорту;
- б) падіння експорту;
- в) зростання ВВП;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 10. Крос-курс – це

а) співвідношення між двома валютами, яке встановлюється з їх курсу щодо курсу третьої валюти;

- б) ціна одиниці іноземної валюти однієї країни, виражена в одиницях валюти іншої країни і встановлена на момент укладання угоди;
- в) ціна, за якою дана валюта продається або купується за умови передачі її на певну дату в майбутньому;
- г) немає правильної відповіді.

Список рекомендованої літератури

1. Вдовенко Л. О. Фінанси : навч. посіб. / Л. О. Вдовенко, Н. М. Сушко, Н. Д. Фаюра. – К. : ЦУЛ, 2010. – 152 с.
2. Кудряшов В. П. Фінанси : навч. посіб. / В. П. Кудряшов. – Херсон : Олді-плюс, 2006. – 352 с.
3. Луніна І. О. Державні фінанси та реформування міжбюджетних відносин / І. О. Луніна. – К. : НАН Укр., Наукова думка, 2006. – 432 с.
4. Місцеві фінанси : підручник за ред. О. П. Кириленко. – К. : Знання, 2006. – 677 с.
5. Романенко, О. Р. Фінанси : підручник / О. Р. Романенко. – 4-те вид., стереотип. – К. : ЦУЛ, 2009. – 312 с.
6. Стеців Л. П. Фінанси : навч. посіб. / Л. П. Стеців, О. І. Копилюк. – К. : Знання, 2007. – 235 с.
7. Фінанси [Текст] : практикум / Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України”; [Л. О. Школьник, Н. А. Дехтяр, О. В. Люта та ін.]. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2015. – 218 с.

Тема 10. Страхування і страховий ринок.

1. Особливості фінансових відносин в сфері страхування.
2. Форми і методи страхового захисту. Система страхових фондів.
3. Страхування майна юридичних і фізичних осіб, його види і форми.

4. Страхування кредитних і фінансових ризиків. Економічна суть, значення і види.

5. Поняття страхового ринку і його організаційна структура.

6. Формування і розвиток страхового ринку в Україні.

7. Державний нагляд за страховою діяльністю.

Теми рефератів

1. Страхування в США.

2. Види майнового страхування.

3. Розвиток страхового ринку в Україні.

Завдання для перевірки знань

Питання для обговорення

1. Економічна природа і сутність страхування. Особливості фінансових відносин у сфері страхування.

2. Функції страхування.

3. Класифікація страхування.

4. Форми організації страхового фонду.

5. Поняття і організація страхового ринку.

6. Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні.

Тестові завдання

Тест 1. Стихійне лихо – це

а) такі подія, яка через несприятливий збіг обставин тягне за собою загибель чи втрату здоров'я окремих осіб або їх групи;

б) випадок, спричинений руйнівною дією сил природи, яка охоплює, здебільшого, немалу територію і призводить до значних матеріальних збитків або загибелі чи втрати здоров'я багатьох людей;

в) потенційна можливість настання події та інших непередбачуваних випадків, які призводять до збитків або упущення вигоди;

г) немає правильної відповіді.

Тест 2. Для чого створювалися внутрішні натуральні грошові резерви

а) самострахування;

б) перестрахування;

в) страхування;

г) немає правильної відповіді.

Тест 3. В чому полягає сутність превентивної функції страхування –

а) в передаванні страховикомі за певну плату матеріальної відповідальності за наслідок ризику, зумовленого подіями, передбаченими чинним законодавством або договором страхування;

б) в тому, що страхова компанія об'єктивно зацікавлена в більш тривалому використанні коштів страхового фонду;

в) договори довгострокового страхування життя мають накопичувальний характер;

г) немає правильної відповіді.

Тест 4. Сутність ризикованої функція страхування

а) полягає в переданні за певну плату страховикомі матеріальної відповідальності за наслідки ризику, зумовленого подіями, перелік яких передбачено

чинним законодавством або договором;

б) страхування стає можливим лише за наявності у страховика певного капіталу, достатнього для забезпечення покриття збитків, заподіяних страхувальникові стихійним лихом, нещасним випадком чи іншою страховою подією;

в) учасники страхування, і насамперед страховики та страхувальники, зацікавлені зменшити наслідки страхових подій;

г) немає правильної відповіді.

Тест 5. В особистому страхуванні найчастіше використовується –

а) умовна франшиза;

б) безумовна франшиза;

в) суброгація;

г) немає правильної відповіді.

Тест 6. Контрибуція – це

а) передання страхувальником страховикові права на стягнення заподіяної шкоди з третіх (винних) осіб у межах виплаченої суми;

б) визначена договором страхування частина збитків, яка в разі страхового випадку не підлягає відшкодуванню страховиком;

в) право страховика звернутися до інших страховиків, які за проданими полісами несуть відповідальність перед одним і тим самим конкретним страхувальником, з пропозицією розділити витрати з відшкодування збитків;

г) немає правильної відповіді.

Тест 7. Нещасний випадок – це

а) такі подія, яка через несприятливий збіг обставин тягне за собою загибель чи втрату здоров'я окремих осіб або їх групи;

б) випадок, спричинений руйнівною дією сил природи, яка охоплює, здебільшого, немалу територію і призводить до значних матеріальних збитків або загибелі чи втрати здоров'я багатьох людей;

в) потенційна можливість настання події та інших непередбачуваних випадків, які призводять до збитків або упущення вигоди;

г) немає правильної відповіді.

Тест 8. Скільки функцій виконує страхування –

а) 3;

б) 4;

в) 5;

г) немає правильної відповіді.

Тест 9. Якому типу фінансового посередника, притаманний лише посередницький вид діяльності –

а) інвестиційним фондам;

б) страховим компаніям;

в) комерційним банкам;

г) немає правильної відповіді.

Тест 10. В чому полягає сутність ризикової функції страхування –

а) в передаванні страховикові за певну плату матеріальної відповідальності за наслідок ризику, зумовленого подіями, передбаченими чинним законодавством або договором страхування;

б) в тому, що страхова компанія об'єктивно зацікавлена в більш тривалому використанні коштів страхового фонду;

в) договори довгострокового страхування життя мають накопичувальний характер;

г) немає правильної відповіді.

Список рекомендованої літератури

1. Романенко, О. Р. Фінанси : підручник / О. Р. Романенко. – 4-те вид., стереотип. – К. : ЦУЛ, 2009. – 312 с.
2. Стеців Л. П. Фінанси : навч. посіб. / Л. П. Стеців, О. І. Копилюк. – К. : Знання, 2007. – 235 с.
3. Фінанси : підручник за ред.. С. І. Юрія, В. М. Федосова. – К. : Знання, 2008. – 611 с.
4. Фінанси. Грошовий обіг. Кредит : навч. посіб. / Л. О. Дробозіна, Л. П. Окунєва, Л. Л. Андросова за ред. Л. О. Дробозіної. – Рівне : Вертекс, 2007. – 352 с.
5. Фінанси: курс для фінансистів : навч. посіб. за ред. В. І. Оспіщева. – К. : Знання, 2008. – 567 с.
6. Фінанси [Текст] : практикум / Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України” ; [Л. О. Школьник, Н. А. Дехтяр, О. В. Люта та ін.]. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2015. – 218 с.

Тема 11. Податкова система.

1. Сучасна податкова система України: суть, структура та проблеми становлення.
2. Характеристика основних видів податків. Податкових зборів, платежів та відрахувань.
3. Механізм оподаткування юридичних і фізичних осіб в Україні.
4. Сучасна податкова політика в Україні.
5. Прогресивна практика державного оподаткування в розвинутих зарубіжних країнах.

Теми рефератів

1. Формування податкової системи держави.
2. Роль та функції фіскальних органів в Україні.
3. Переваги та недоліки прямого оподаткування.
4. Переваги та недоліки непрямого оподаткування.

Завдання для перевірки знань

Питання для обговорення

1. Економічний зміст податків та їх призначення.
2. Розвиток податкових теорій у фінансовій науці.
3. Характеристика податкової системи України та основних етапів її становлення.
4. Функції податків.
5. Податкова система: поняття, основи побудови.

Тестові завдання

Тест 1. Чи поширені в Україні регресивні ставки оподаткування:

- а) так;
- б) ні?

Тест 2. Який з наведених податків і зборів відносяться до непрямих:

- а) акцизний збір;
- б) податок на доходи фізичних осіб;
- в) податок на прибуток;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 3. Непрямі податки платить:

- а) більше той, хто має більші доходи;
- б) більше той, хто більше споживає;
- в) той, у кого у власності перебуває майно;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 4. Резидент – це:

- а) суб'єкти оподаткування, які мають постійне місце проживання або місце знаходження в даній державі;
- б) особи які не мають постійного місця проживання або місце знаходження на території даної країни;
- в) немає правильної відповіді.

Тест 5. Пропорційні податкові ставки це -

- а) ставки, що не зменшуються залежно від розміру доходу, який оподатковується;
- б) величина яких збільшується із збільшенням доходів, що оподатковуються;
- в) величина яких зменшується зі збільшенням доходів;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 6. Податкова система країни -

- а) співвідношення між різними видами податків і зборів, що визначаються податковою політикою держави;
- б) сукупність встановлених у законодавчому порядку податків, що сплачуються до бюджетів різних рівнів;
- в) обов'язкові платежі юридичних і фізичних осіб у бюджет;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 7. Об'єкт оподаткування -

- а) вартісне, фізичне або інше характерне вираження доходів;
- б) виручка від реалізації продукції, прибуток підприємства, заробітна плата тощо;
- в) доходи, прибуток, додана вартість, майно, використання природних ресурсів, певні юридичні дії та ін.;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 8. Ефективна податкова ставка -

- а) встановлений законом розмір податку, що підлягає сплаті з кожної одиниці оподаткування;
- б) співвідношення суми сплаченого податку до фактичної суми доходів;
- в) це розмір податку в абсолютному чи відносному вираженні, що встановлюється на одиницю оподаткування;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 9. Податкова політика –

- а) діяльність держави у сфері формування і використання податків;
- б) поєднання загальнодержавних інтересів з комерційними інтересами підприємств незалежно від форм власності і організаційно правових форм;
- в) заохочення розвитку пріоритетних галузей народного господарства, сприяння розвитку науково містких виробництв;

г) немає правильної відповіді.

Тест 10. Дискреційна фіскальна політика -

а) необхідність своєчасного реагування на зміни в соціально-економічному житті суспільства;

б) базується на теоретичному припущенні, що податкова система сама по собі має здатність автоматично впливати на економічний цикл;

в) парламент і уряд свідомо вносять зміни до податкової системи і видатки бюджету з метою впливу на реальний ВВП;

г) немає правильної відповіді.

Список рекомендованої літератури

1. Василик О. Д. Державні фінанси України : підручник / О. Д. Василик, К. В. Павлюк. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 608 с.

2. Державні фінанси в транзитній економіці : навч. посіб. / за ред. М. І. Карліна. – К. : Кондор, 2003. – 220 с.

3. Кириленко О. П. Місцеві фінанси : навч. посіб. / О. П. Кириленко. – Тернопіль : Астон, 2004. – 140 с.

4. Кириленко О. П. Фінанси (Теорія та вітчизняна практика) : навч. посіб. / О. П. Кириленко. – Тернопіль : Астон, 2002. – 212 с.

5. Конституція України від 28.06.1996 року № 254к/96-ВР зі змінами і доповненнями в редакції від 04.02.2011 року.

6. Кравченко В. І. Місцеві фінанси України: навч. посібник / В. І. Кравченко. – К.: Знання, 1999. – 487 с.

7. Фінанси [Текст] : практикум / Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України” ; [І. О. Школьник, Н. А. Дехтяр, О. В. Люта та ін.]. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2015. – 218 с.

Тема 12. Міжнародні фінанси у складі фінансової системи країни.

1. Система міжнародних балансів, їх роль і призначення в міжнародних фінансах.

2. Зміст та принципи формування платіжного балансу країни.

3. Концептуальні основи побудови та структурні компоненти платіжного балансу країни.

4. Офшорний бізнес та його економічна суть.

Теми рефератів

1. Види та класифікація міжнародних фінансових інститутів.

2. Складові елементи міжнародного фінансового ринку.

3. Інформаційна основа міжнародних фінансів.

Завдання для перевірки знань

Питання для обговорення

1. Сутність, призначення і роль міжнародних фінансів.

2. Світові фінансові потоки: валютні, кредитні, фінансові ринки.

3. Фінансова діяльність міжнародних організацій (ООН та ЄС).

4. Міжнародні фінансові інституції, їх завдання і сфери діяльності:

а) Міжнародний валютний фонд (МВФ);

- б) Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР);
- в) Європейський банк реконструкції і розвитку (ЄБРР);
- г) Інші міжнародні фінансові інституції.

5. Міжнародний фінансовий ринок:

- а) валютний ринок;
- б) міжнародний ринок кредитних ресурсів;
- в) міжнародний ринок цінних паперів.

6. Співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями та міжнародними фінансовими інституціями.

Тестові завдання

Тест 1. Номінальний валютний курс -

- а) індекс валютного курсу, розрахований як співвідношення між національною валютою і валютами інших країн, зваженими на частки цих країн у валютних операціях певної країни;
- б) ціна одиниці національної валюти, визначена в іноземній валюті;
- в) номінальний валютний курс, помножений на співвідношення внутрішніх цін до цін країни, до валюти якої котирується національна валюта;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 2. Номінально ефективний валютний курс -

- а) індекс валютного курсу, розрахований як співвідношення між національною валютою і валютами інших країн, зваженими на частки цих країн у валютних операціях певної країни;
- б) ціна одиниці національної валюти, визначена в іноземній валюті;
- в) номінальний валютний курс, помножений на співвідношення внутрішніх цін до цін країни, до валюти якої котирується національна валюта;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 3. Інкасо це -

- а) операція, за допомогою якої банк за дорученням клієнта одержує кошти, перераховані іншому клієнту і зараховує їх на його рахунок;
- б) документ, за яким один банк доручає іншому банку провести оплату відповідних зобов'язань його пред'явникові;
- в) передача грошей від однієї особи до іншої через банківські установи;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 4. Акредитив це -

- а) операція, за допомогою якої банк за дорученням клієнта одержує кошти, перераховані іншому клієнту і зараховує їх на його рахунок;
- б) документ, за яким один банк доручає іншому банку провести оплату відповідних зобов'язань його пред'явникові;
- в) передача грошей від однієї особи до іншої через банківські установи;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 5. В якому році був створений МВФ -

- а) 1943;
- б) 1944;
- в) 1945;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 6. Який механізм кредитування МВФ містить в собі сутність – «усунення диспропорцій у платіжному балансі» -

- а) механізм резервної частки;

- б) механізм кредитних часток;
- в) механізм розширеного фінансування;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 7. Що входить у валютний механізм -

- а) щоденні зв'язки;
- б) правові норми й інститути;
- в) штрафні санкції;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 8. Девальвація стимулює -

- а) експорт;
- б) імпорт;
- в) інвестиції;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 9. Зростання курсу національної грошової одиниці призводить -

- а) здешевлення імпорту;
- б) падіння експорту;
- в) зростання ВВП;
- г) немає правильної відповіді.

Тест 10. На скільки типів, поділяється валюта, за ступенем конвертованості -

- а) 3;
- б) 4;
- в) 5;
- Г) немає правильної відповіді.

Список рекомендованої літератури

1. Кудряшов В. П. Фінанси : навч. посіб. / В. П. Кудряшов. – Херсон : Олді-плюс, 2006. – 352 с.
2. Луніна І. О. Державні фінанси та реформування міжбюджетних відносин / І. О. Луніна. – К. : НАН Укр., Наукова думка, 2006. – 432 с.
3. Місцеві фінанси : підручник / за ред. О. П. Кириленко. – К. : Знання, 2006. – 677 с.
4. Романенко, О. Р. Фінанси : підручник / О. Р. Романенко. – 4-те вид., стереотип. – К. : ЦУЛ, 2009. – 312 с.
5. Стеців Л. П. Фінанси : навч. посіб. / Л. П. Стеців, О. І. Копилук. – К. : Знання, 2007. – 235 с.
6. Фінанси : підручник / за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. – К. : Знання, 2008. – 611 с.
7. Фінанси [Текст] : практикум / Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України” ; [І. О. Шкільник, Н. А. Дехтяр, О. В. Люта та ін.]. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2015. – 218 с.

Питання до заліку

1. Предмет науки про фінанси. Суб'єкти й об'єкти фінансових відносин.
2. Характеристика фінансів як історичної категорії, передумови їх виникнення.
3. Фінанси як економічна категорія: визначення, ознаки, зв'язок з грошима.
4. Фінансові категорії.
5. Функції фінансів, їх зв'язок. Дискусійні питання щодо функцій фінансів.
6. Суспільне призначення фінансів та їх об'єктивна необхідність.
7. Органи управління та інституції фінансової системи: склад, функції і зв'язок зі сферами і ланками фінансової системи.
8. Поняття і завдання фінансової політики, її зв'язок з економічною політикою. Фінансова стратегія і фінансова тактика.
9. Характеристика типів фінансової політики.
10. Фінансові методи впливу на соціально-економічний розвиток держави.
11. Зміст і призначення фінансового контролю, його об'єкти і суб'єкти. Функції суб'єктів фінансового контролю.
12. Характеристика видів, форм і методів фінансового контролю.
13. Система фінансових планів, їх характеристика.
14. Правове регламентування фінансових відносин та фінансової діяльності.
15. Сутність фінансів підприємств, їх функції та принципи організації.
16. Внутрішні та зовнішні фінансові відносини суб'єктів господарювання.
17. Порядок розподілу грошових надходжень від реалізації продукції, робіт і послуг.
18. Поняття фінансових ресурсів підприємств, характеристика їх складу.
19. Джерела формування фінансових ресурсів новостворюваних і функціонуючих підприємств.
20. Класифікація фінансових ресурсів.
21. Поняття доходів і витрат підприємства, їх класифікація.
22. Фінансові результати діяльності підприємств та макро- і мікроекономічні чинники, які їх визначають.
23. Особливості фінансів установ і організацій соціальної сфери.
24. Характеристика методів організації фінансової діяльності підприємств (принципи, мета, зміст і роль кожного методу).
25. Особливості організації і функціонування фінансів підприємств різних форм власності та видів діяльності.
26. Сутність державних фінансів, їх призначення і роль.
27. Становлення і розвиток державних фінансів України.
28. Фінансові ресурси держави, їх склад і джерела формування.
29. Фінансові методи державного регулювання економіки.
30. Об'єктивна необхідність, сутність і функції податків.
31. Класифікація податків за різними ознаками. Характеристика податків, виділених у процесі їх класифікації.
32. Прямі і непрямі податки, їх сутність, переваги і недоліки.
33. Елементи системи оподаткування.
34. Взаємозв'язок між такими поняттями, як податки, податкова система і податкова політика.

35. Сутність і наукові принципи побудови податкової системи.
36. Податкова система України, її характеристика і принципи побудови.
37. Становлення та розвиток податкової системи України, її сучасний стан.
38. Економічний зміст, форма і матеріальне втілення бюджету. Відмінності бюджету від інших ланок фінансової системи.
39. Функції бюджету як економічної категорії.
40. Місце бюджету у розподілі вартості ВВП і шляхи його впливу на цей розподіл.
41. Державний бюджет як універсальний інструмент контролю і основний фінансовий план держави.
42. Роль бюджету у соціально-економічному розвитку держави.
43. Бюджетна система: поняття, склад, принципи побудови.
44. Ієрархічна будова бюджетної системи України.
45. Бюджетний устрій, його сутність і основи.
46. Критерії розмежування доходів і видатків між ланками бюджетної системи.
47. Міжбюджетні відносини і необхідність їх регулювання.
48. Міжбюджетні трансферти. Зміст кожного з їх видів і практика використання в Україні.
49. Бюджетна резолюція, її зміст і призначення.
50. Поняття бюджетного процесу і його етапи (зміст кожного, задіяні органи і їх функції).
51. Економічна сутність бюджетних доходів і видатків, форми їх вияву і матеріального втілення.
52. Взаємозв'язок бюджетних доходів і видатків з державними доходами і видатками.
53. Бюджетне фінансування: сутність поняття, принципи і форми бюджетного фінансування.
54. Бюджетний дефіцит: сутність, причини виникнення і заходи щодо зменшення його розміру. Поняття касового дефіциту бюджету.
55. Джерела фінансування бюджетного дефіциту, економічні наслідки їх застосування.
56. Поняття місцевих фінансів, їх склад і призначення. Складові елементи фінансів місцевих органів влади.
57. Об'єкти і суб'єкти місцевих фінансів.
58. Економічна сутність, форма прояву і матеріальний зміст місцевих бюджетів.
59. Склад і структура доходів місцевих бюджетів. Власні і передані доходи.
60. Склад і структура видатків місцевих бюджетів. Поточні видатки і видатки розвитку.
61. Функції державного кредиту.
62. Види і форми державного кредиту, їх зміст і характеристика.
63. Класифікація державних позик.
64. Поняття державного боргу. Поточний і капітальний державний борг. Вплив державного боргу на фінансову безпеку держави.
65. Методи управління державним боргом, їх характеристика.
66. Зовнішній і внутрішній державний борг України: склад, причини виникнення, наслідки існування та заходи щодо його скорочення.
67. Обслуговування державного боргу.

68. Економічна необхідність, передумови виникнення і роль страхування. Особливості фінансових відносин у сфері страхування.
69. Поняття страхування, його функції та ознаки.
70. Класифікація страхування за об'єктами і за ознакою ризику.
71. Характеристика майнового, особистого, соціального, медичного страхування, а також страхування відповідальності і фінансових ризиків.
72. Поняття страхового ринку, його організаційна структура.
73. Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні, його організація і зміст.
74. Передумови виникнення фінансового ринку, його роль у ринковій економіці.
75. Класифікація фондового ринку (за характером руху інструментів і за формою його організації).
76. Суб'єкти фінансового ринку (емітенти, інвестори, посередники, інфраструктура); склад і роль кожної групи суб'єктів.
77. Місце і роль держави на фінансовому ринку.
78. Поняття та характеристика цінних паперів згідно з чинним законодавством.
79. Характеристика інструментів фінансового ринку, їх склад.
80. Інструменти власності і позики. Похідні цінні папери.
81. Характеристика і призначення державних цінних паперів.
82. Фондова біржа та її функції.
83. Сутність, призначення і роль міжнародних фінансів.
84. Світові фінансові потоки: валютні, кредитні, фінансові ринки, їх характеристика.

Критерії оцінювання знань і вмінь студентів на заліку з дисципліни «Фінанси»

За ECTS	Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Критерії
A	90-100	Зараховано	Студент має глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного курсу, може чітко сформулювати поняття, використовуючи наукову термінологію з дисципліни, вільно володіє понятійним апаратом сучасних теоретичних засад предмета, об'єкта, методичних прийомів та процедур управління фінансами. Вміє застосовувати здобуті теоретичні знання у процесі аналізу та моделювання ситуацій. Володіє умінням проводити елементарну науково-дослідну роботу по вивченню та узагальненню актуальних проблем.
B	82-89	Зараховано	Студент має міцні ґрунтовні знання, виконує практичну роботу без помилок, але може допустити неточності в формулюванні, незначні понятійні неточності у формулюваннях та класифікації. Знає про понятійний апарат сучасних теоретичних засад предмета, об'єкта, методичних прийомів та процедур які використовуються у фінансах. Вміє застосовувати здобуті теоретичні знання у процесі аналізу та моделювання ситуацій. Володіє умінням проводити елементарну науково-дослідну роботу по вивченню та узагальненню актуальних проблем.
C	74-81	Зараховано	Студент має ґрунтовні знання, виконує практичну роботу без помилок, але може допустити неточності в формулюванні, незначні понятійні неточності у формулюваннях та класифікації. Частково знає поняття про понятійний апарат сучасних теоретичних засад предмета, об'єкта, методичних прийомів та процедур які використовуються у фінансах. Не повністю вміє застосовувати здобуті теоретичні знання у процесі аналізу та моделювання ситуацій. Володіє умінням проводити елементарну науково-дослідну роботу по вивченню та узагальненню актуальних проблем.
D	64-73	Зараховано	Студент знає основні теми курсу, виконує практичну роботу без помилок, але допускає неточності в формулюванні, понятійні неточності у формулюваннях та класифікації. Частково знає поняття про понятійний апарат сучасних теоретичних засад предмета, об'єкта, методичних прийомів та процедур які використовуються у фінансах. Не повністю вміє застосовувати здобуті теоретичні знання у процесі аналізу та моделювання ситуацій.
E	60-63	Зараховано	Студент знає основні теми курсу, має уявлення про стратегічне управління підприємством, але його знання мають загальний характер, іноді не підкріплені прикладами. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні. Має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях. Не здатен самостійно розробляти основні плануючі документи, необхідні для провідних економістів, не розуміє актуальності при використанні економічного досвіду минулого.
FX	35-59	Не зараховано	Студент має фрагментарні знання з усього курсу. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Мова невиразна, обмежена, розкриття основних процесів та понять відбувається на побутовому рівні. Практичні навички на рівні розпізнавання.
F	0-34	Не зараховано	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.

Література

Основна література

1. Базилевич В. Д. Державні фінанси : навч. посіб. / В. Д. Базилевич, Л. О. Баластрик. – 2-ге вид., доп. і перероб. — К. : Атіка, 2004. - 368 с.
2. Бедь В. В. Фінанси (Авторизований доступ) : Навч.-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни / В. В. Бедь, Ю. М. Когуг. – К. : МАУП, 2004. - 168 с.
3. Бечко П. К. Місцеві фінанси (Авторизований доступ) : навч. пос. / П. К. Бечко, О. В. Ролінський. - К. : ЦУЛ, 2007. — 192 с.
4. Благун І. Г. Фінанси : навч. посіб. / І. Г. Благун, Р. С. Сорока, І. В. Єлейко. – Львів : Магнолія 2006, 2007. – 314 с.
5. Василенко Л. І. Фінанси : навчальний посібник / Л. І. Василенко, А. В. Василенко. – К. : КНТЕУ, 2004. – 199 с.
6. Василик О. Д. Бюджетна система України: підручник / О. Д. Василик, К. В. Павлюк. – К., ЦНЛ, 2004. – 544 с.
7. Вдовенко Л. О. Фінанси : навч. посіб. / Л. О. Вдовенко, Н. М. Сушко, Н. Д. Фаюра. – К. : ЦУЛ, 2010. – 152 с.
8. Кудряшов В. П. Фінанси : навч. посіб. / В. П. Кудряшов. – Херсон : Олді-плюс, 2006. – 352 с.
9. Луніна І. О. Державні фінанси та реформування міжбюджетних відносин / І. О. Луніна. – К. : НАН Укр., Наукова думка, 2006. – 432 с.
10. Місцеві фінанси : підручник / за ред. О. П. Кириленко. – К. : Знання, 2006. – 677 с.
11. Романенко, О. Р. Фінанси : підручник / О. Р. Романенко. – 4-те вид., стереотип. – К. : ЦУЛ, 2009. – 312 с.
12. Стеців Л. П. Фінанси : навч. посіб. / Л. П. Стеців, О. І. Копилюк. – К. : Знання, 2007. – 235 с.
13. Фінанси : підручник / за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. – К. : Знання, 2008. – 611 с.
14. Фінанси. Грошовий обіг. Кредит : навч. посіб. / Л. О. Дробозіна, Л. П. Окунева, Л. Л. Андросова та ін.; за ред. Л. О. Дробозіної. – Рівне : Вертекс, 2007. – 352 с.
15. Фінанси: курс для фінансистів : навч. посіб. / за ред. В. І. Оспіщева. – К. : Знання, 2008. – 567 с.
16. Фінанси [Текст] : практикум / Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України”; [Л. О. Шкільник, Н. А. Дехтяр, О. В. Люга та ін.]. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2015. – 218 с.

Додаткова

1. Василик О. Д. Державні фінанси України : підручник / О. Д. Василик, К. В. Павлюк. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 608 с.
2. Державні фінанси в транзитній економіці : навч. посіб. / за ред. М. І. Карліна. – К. : Кондор, 2003. – 220 с.
3. Кириленко О. П. Місцеві фінанси : навч. посіб. / О. П. Кириленко. – Тернопіль : Астон, 2004. – 140 с.
4. Кириленко О. П. Фінанси (Теорія та вітчизняна практика) : навч. посіб. / О. П. Кириленко. – Тернопіль : Астон, 2002. – 212 с.
5. Конституція України від 28.06.1996 року № 254к/96-ВР зі змінами і

доповненнями в редакції від 04.02.2011 року.

6. Кравченко В. І. Місцеві фінанси України : навч. посібник / В. І. Кравченко. – К.: Знання, 1999. – 487 с.
7. Литвиненко Я. В. Податкова політика : навч. посібник / Я. В. Литвиненко. – К.: ЕАУП, 2003. – 224 с.
8. Опарін В. М. Фінанси (Загальна теорія) (Авторизований доступ) : навч. посіб. / В. М. Опарін. – 2-е вид., доп. і перероб. – К.: КНЕУ, 2001. – 240 с.
9. Опарін В. М. Бюджетна система : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / В. М. Опарін, В. І. Малько, С. Я. Кондратюк. – К.: КНЕУ, 2000. – 208 с.
10. Фінанси (теоретичні основи) : підручник / за ред. М. В. Грідчиної, В. Б. Захожая. – К.: МАУП, 2002. – 280 с.
11. Фінанси : навч. посіб. / за ред. В. І. Оспіщева. – К.: Знання, 2006. – 415 с.

Інформаційні ресурси

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page>.
2. Бюджетний кодекс України від 01.01.2011 № 2456-17 [зі змін. Та доп.] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2542-14>.
3. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України. – Режим доступу : www.kmu.gov.ua.
4. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу : www.minfin.gov.ua.
5. Офіційний веб-сайт Національного банку України. – Режим доступу : www.bank.gov.ua.
6. Держкомстат України. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
7. Електронний каталог Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua.
8. Вісник Національного банку України. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=60949
9. Національна парламентська бібліотека України. – Режим доступу: <http://www.nplu.kiev.ua>
10. Інститут економічних досліджень і політичних консультацій. – Режим доступу : www.ier.kiev.ua
11. База українського законодавства в Інтернет. – Режим доступу : www.lawukraine.com
12. Інформаційний сервер про Україну. – Режим доступу : www.uazone.net